

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

VODIČ ZA IZBORNU ADMINISTRACIJU

U SVEZI AKTIVNOSTI TIJEKOM IZBORNOGA DANA
POD UVJETIMA IZAZVANIM PANDEMIJOM VIRUSA

COVID-19

Sarajevo, listopad 2020.

VODIČ ZA IZBORNU ADMINISTRACIJU U SVEZI AKTIVNOSTI TIJEKOM IZBORNOGA DANA POD UVJETIMA IZAZVANIM PANDEMIJOM VIRUSA COVID-19

Izdavač:

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br.7, 71000 Sarajevo, telefon: 033/251 300, faks: 033/251 329, e-mail: kontakt@izbori.ba, mrežna stranica: www.izbori.ba, Twitter: @IZBORI_BA, youtube kanal: CIK BIH

Za izdavača: Željko Bakalar, predsjednik

Autori: dr. Suad Arnautović i Vanja Bjelica-Prutina

DTP i tisak: GrafoMark, Laktaši

Stručni suradnik na izradi publikacije: Veljko Petrović

Urednik izdanja: dr. Suad Arnautović

Za tiskaru/nakladu: 750

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

342.8:578.834(496.7)"2020"(036)

ARNAUTOVIĆ, Suad

Vodič za izbornu administraciju u svezi sa aktivnosti tijekom izbornoga dana pod uvjetima izazvanim pandemijom virusa COVID-19 / [autori Suad Arnautović i Vanja Bjelica-Prutina]. - Sarajevo : Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine = Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, 2020. - 40 str. : ilustr., faks. ; 25 cm

Tekst na hrv. jeziku. - Bilješke uz tekst. - Bibliografija: str. 39.

ISBN 978-9958-555-54-1

1. Bjelica-Prutina, Vanja

COBISS.BH-ID 41104134

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je zaključkom s 60. sjednice od 02. 10. 2020. godine, odobrila ovaj Vodič za izbornu administraciju u vezi sa aktivnostima tokom izbornog dana pod uvjetima izazvanim pandemijom virusa COVID - 19"

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

Vodič je publiciran zahvaljujući financijskim sredstvima Vijeća Europe. Stajališta izražena u priručniku ni na koji način ne odražavaju službeni stav Vijeća Europe.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Vodič se distribuira besplatno!

Vodič je, u cijelosti ili pojedinim dijelovima, zabranjeno umnažati i distribuirati bez odobrenja Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

Zahvaljujemo se Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO) Ured u Bosni i Hercegovini na ustupljenim fotografijama.

SADRŽAJ

Uvod	5
I DIO - Vanja Bjelica – Prutina	
1.1 Instrukcija o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19	7
1.2 Pravila na biračkom mjestu	7
1.2.1. Obvezno osiguranje fizičke distance	7
1.3 Obvezno pridržavanje općih mjera zdravstvene zaštite	8
1.4 Dan prije izbornog dana	14
1.5 Izborni dan	14
1.6 Kontrola reda na biračkom mjestu	15
1.7 Dodatne dužnosti članova biračkog odbora i njihovih zamjenika	16
1.8 Zapisnik o radu biračkoga odbora	16
II. DIO Dr. Suad Arnautović	
2.1 Poduzimanje mjera od strane biračkih odbora nakon zatvaranja biračkoga mjesta	17
2.2 Zaduženje materijalno-tehničkih sredstava od strane izbornoga povjerenstva	18
2.3 Izvješće o uporabljenim i neuporabljenim materijalno-tehničkim sredstvima	20
2.4 Dodatne dužnosti Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine ..	21
2.5 Obrasci	22
2.6 Dopunska primjena	23
2.7 Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini	23
PRILOZI:	
1. Instrukcija o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19	26
2. Pravilnik o dopunama izmjeni Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini	31
3. Obavjest o postupanju sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima	37
Literatura	39
O autorima	42

Poštovani članovi izborne administracije u Bosni i Hercegovini,

Pred nama su Lokalni izbori 2020. koji se će se održati 15. studenoga ove godine u svim općinama i gradovima u BiH, osim u Mostaru. Lokalni izbori u Mostaru će biti održani 20. prosinca 2020. godine, prvi put od 2008. godine. Središnje izborno povjerenstvo BiH ove lokalne izbore organizira pod motom: Izbori – Tvoje pravo!

Svima vama koji ćete biti angažirani na dan izbora poznato je koliko će istrajnosti, znanja i odgovornosti trebati uložiti da se predstojeći izbori provedu sukladno zakonskim propisima i u poštenoj i demokratskoj atmosferi.

Ipak, ovaj put to nije sve. Pred nama je novi izazov budući da se izbori provode u uvjetima koji su nametnuti širenjem epidemije virusa COVID-19. U cilju da se izbori održe, a da se pri tomu na izborni dan u najvećoj mogućoj mjeri povede računa o zaštiti zdravlja i života ljudi, kako izborne administracije tako i birača i promatrača, Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je propisalo *“Instrukciju o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19”* i *“Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini”*, kojim se propisuju određene mjere i radnje koje su u svezi sa spomenutom epidemijom.

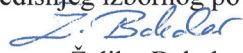
Nakon donošenja “Instrukcije” i “Pravilnika” Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine odlučilo se i za publiciranje **“Vodiča za izbornu administraciju u svezi sa aktivnostima tijekom izbornog dana pod uvjetima izazvanim pandemijom virusa COVID-19”**, koji je pred vama. Autori “Vodiča”, članovi Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine Vanja Bjelica-Prutina i dr. Suad Arnautović pojasnili su svrhovitost navedenih provedbenih spisa, njihovu primjenu u praksi i interpretirali širu sliku na koji način se propisanim mjerama i radnjama doprinosi krajnjem cilju, koji je osnovna tema “Vodiča”.

S obzirom na to da su i spomenuti spisi, kao prilog, sastavnim dijelom “Vodiča”, on kao takav objedinjuje cjelokupan sadržaj koji se odnosi na dan održavanja izbora, a u svezi je sa uvjetima prouzročenim epidemijom virusa COVID-19, i u tome smislu čini jedinstveno štivo.

Nadam se da će ovaj “Vodič” svima vama poslužiti boljem razumijevanju mjera i radnji koje će na dan izbora trebati poduzeti kako bi se osiguralo i zaštitilo ono što nam je najdragocjenije, a to su zdravlje i životi ljudi. Čuvajte svoje zdravlje i zdravlje vaših najmilijih. S poštovanjem,

Sarajevo, listopad 2020. godine

Predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

Željko Bakalar

Uvod

Izborni proces u Bosni i Hercegovini po prirodi stvari okuplja veliki broj birača, promatrača izbora, izborne administracije, medija i drugih zainteresiranih osoba. U uvjetima očito prisutne epidemije COVID-19 koja, nažalost, ne jenjava u intenzitetu, neophodno je bilo da Središnje izborno povjerenstvo BiH, kao regulator izbornoga procesa u Bosni i Hercegovini, pripremi i donese dokument kojim bi se propisalo postupanje tijela za provedbu izbora u uvjetima epidemije COVID-19 na dan izbora. To je i učinjeno Instrukcijom o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19, koja je donesena na 30. sjednici Središnjega izbornog povjerenstva BiH od 26. lipnja 2020. godine i koja je objavljena u „Službenom glasniku BiH” broj: 41/20 te je stupila na snagu 11. srpnja 2020. godine.

Ovom Instrukcijom je propisano postupanje u uvjetima epidemije COVID-19 svih tijela za provedbu izbora u BiH, i to: biračkih odbora, općinskih i gradskih izbornih povjerenstava i Središnjega izbornog povjerenstva BiH sa svojim pomoćnim radnim tijelima kao što su Glavni centar za brojanje i skladište Središnjega izbornog povjerenstva. Na svim ovim mjestima okuplja se značajan broj sudionika izbornog procesa kao što su predstavnici političkih stranaka, kandidati, promatrači, predstavnici medija, itd., što pojačava opasnost od eventualne zaraze i njenog širenja među sudionicima izbora. Zbog toga je potrebno, putem ove publikacije, dati dodatne instrukcije i dodatna pojašnjenja za ponašanje svih osoba koje dolaze u dodir sa sudionicima izbornoga procesa, s osjetljivim i neosjetljivim izbornim materijalom, tj. glasačkim listićima i obrascima i drugim materijalom i opremom koja se koristi, ne samo na izborni dan nego i poslije, kako bi se mogućnost zaraze i/ili njenog širenja u tim danima spriječila ili svela na minimum.

U trenutku raspisivanja izbora u Bosni i Hercegovini koji su zakazani za 15. studenoga 2020. godine, i posebno u Gradu Mostaru za 20. prosinca ove godine, odnosno u trenutku pisanja ovoga rukopisa, došlo je do odlaganja velikog broja nacionalnih i lokalnih izbora u skoro 60 zemalja širom svijeta. Nasuprot tome, u zemljama regije izbori su u uvjetima epidemije COVID-19 održani u Hrvatskoj, Srbiji, Sjevernoj Makedoniji i Crnoj Gori. Dosadašnja praksa je pokazala kako su i ti izbori, iako su uspješno provedeni s tehničkog aspekta i u pogledu implementacije njihovih rezultata, ipak bili u određenim slučajevima izvor zaraze ili klaster za pojavu novih oboljelih od virusa COVID-19, a što svakodnevno saznajemo iz izvješća o broju zaraženih nakon održanih izbora. Zbog toga je jako važno da se svi sudionici u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini na Lokalnim izborima 2020. godine strogo pridržavaju propisanih mjera i drugih upozorenja koja dolaze od mjerodavnih zdravstvenih institucija i kriznih stožera i drugih mjerodavnih tijela, te da strogo primjenjuju i sve one obvezne mjere propisane od strane Središnjega izbornog povjerenstva BiH

Instrukcijom o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19.

Središnje izborno povjerenstvo BiH je, također, donijelo i dopunu Pravilnika o provedbi izbora ("Službeni glasnik BiH", broj:63/20) kojim je detaljno razradila postupak ostvarivanja biračkoga prava osoba zaraženih koronavirusom koje su hospitalizirane, kao i osoba koje se na dan izbora nalaze u izolaciji ili samoizolaciji.

Pored toga, Središnje izborno povjerenstvo BiH je propisalo i neophodne radnje u postupanju s neuporabljenim materijalno-tehničkim sredstvima potrebnim na biračkom mjestu na dan izbora, što podrazumijeva postupak u slučaju njihovog odlaganja i uništenja, te skladištenja i povrata.

Svi ovi propisi i instruktivni akti čine normativni okvir koji treba pomoći izornoj administraciji u Bosni i Hercegovini u organizaciji i učinkovitijem suprotstavljanju pošastima koje je izazvao koronavirus tijekom izbornog dana, ali i poslije sve do utvrđivanja rezultata izbora

U Sarajevu, 02. listopad 2020

dr. Suad Arnautović

I. DIO

Vanja Bjelica-Prutina

1.1. Instrukcija o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19

U vrijeme kada kriza izazvana epidemijom COVID-19 utječe na svaku sferu naših života, poseban izazov pred izbornom administracijom je organizirati zakonite, pravedne i poštene izbore, ne ugrožavajući pri tome svoje, kao ni živote svih drugih sudionika u izbornome procesu. Kako bi doprinijeli uspješnom ostvarenju ovoga cilja, Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je donijelo Instrukciju kojom je reguliran način postupanja biračkih odbora, kontrola reda na biračkom mjestu, kao i dodatne dužnosti predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, te izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica i Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19. Predmetna Instrukcija je propisala pravila i norme, čije izvršenje osigurava visok stupanj zaštite zdravlja i života izborne administracije i svih ostalih sudionika u izbornome procesu. Hoće li i u kojoj mjeri zahtjevi i pravila iz Instrukcije biti ispunjeni ovisi o stvarnom stanju na terenu, te činjenici kako određene objektivne prepreke u implementaciji normi Instrukcije nije moguće otkloniti. Stoga je važno, uvažavajući opća načela epidemiološke zaštite, u zadanom i stvarnom okviru osigurati najviši mogući stupanj zaštite života i zdravlja.

1.2 Pravila na biračkom mjestu

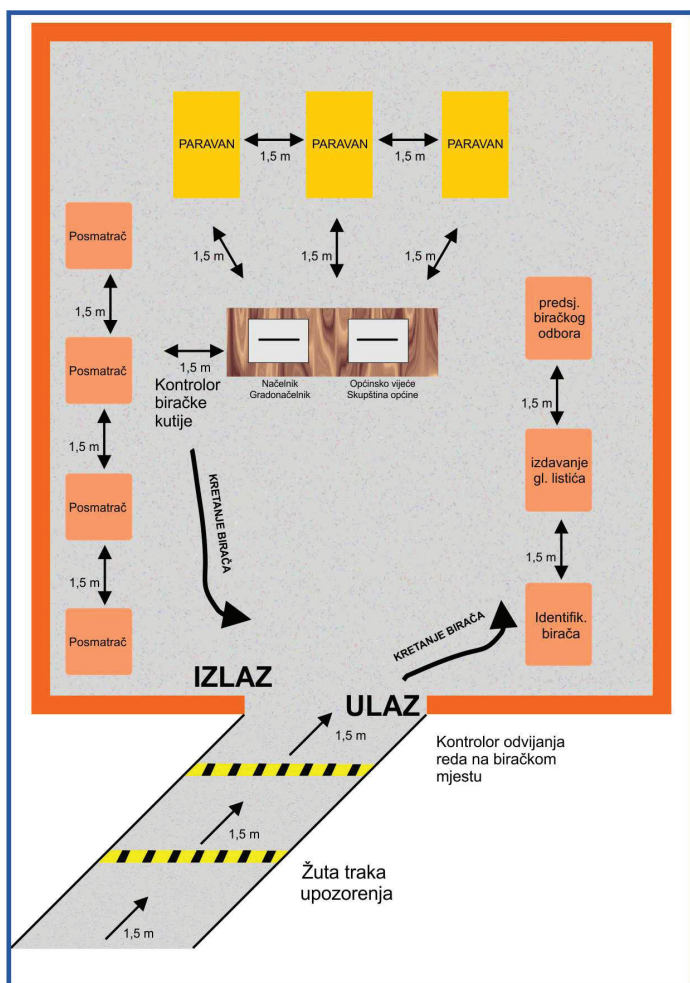
Prije nego što prođemo kroz posebna pravila na biračkom mjestu utvrđena Instrukcijom, podsjećanja radi napominjemo kako se **biračka mjesta u pravilu otvaraju od 7,00 sati i izborni proces traje u pravilu do 19,00 sati.**

Provedba općih, odnosno pojedinačnih mjera zdravstvene zaštite, ne utječe na vrijeme u kojem je biračko mjesto otvoreno.

Na biračkom mjestu, u uvjetima izazvanim epidemijom COVID-19, pored pravila koja se odnose na uređenje biračkog mjesta propisanih Pravilnikom o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" br. 25/20), primjenjuju se i slijedeća pravila, propisana naprijed spomenutom Instrukcijom Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine.

1.2.1. Obvezno osiguranje fizičke distance

Između predsjednika i članova biračkoga odbora, kao i njihovih zamjenika, te svih drugih osoba koje se zateknu na biračkom mjestu osigurava se fizička distanca od najmanje 1,5 m, sukladno preporukama Svjetske zdravstvene organizacije, a prema slijedećoj shemi biračkoga mjesta.

Shema biračkoga mjesta

1.3 Obvezno pridržavanje općih mjera zdravstvene zaštite

Opće mjere zdravstvene zaštite podrazumijevaju različite mjere usmjerene na sprječavanje mogućnosti preživljavanja koronavirusa u vanjskoj sredini, a sve u skladu s preporukama i smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije.

Na biračkom mjestu, propisane su obveze pridržavanja sljedećih zaštitnih mjera:

- redovito i temeljito pranje/dezinfekcija ruku, a kod brojanja glasova, nošenje zaštitnih rukavica, te po mogućnosti vizira i kombinezona za jednokratnu uporabu,
- obvezno nošenje zaštitnih maski,
- održavanje respiratorne higijene,
- izbjegavanje fizičkog kontakta,
- temeljito i redovito čišćenje biračkoga mjesta.

Redovito i temeljito pranje/dezinfekcija ruku

Članovi biračkoga odbora dužni su, u što je moguće češćim intervalima, vršiti temeljito pranje/dezinfekciju ruku. Higijena ruku predstavlja jednu od najučinkovitijih mjera opće prevencije. Pranje/dezinfekcija ruku ne ugrožava izborni proces. Osim u slučaju vidno zaprljanih ruku, članovi biračkog odbora neće napuštati biračko mjesto kako bi sapunom i vodom oprali ruke, s obzirom na to da se ista svrha može postići i dezinfekcijom ruku. S druge strane, svaki uobičajen i redovit odlazak u zahod bit će uporabljen i za pranje ruku, što bi svakako trebalo predstavljati dio uobičajene higijenske rutine.

Uz obvezu održavanja higijene ruku, članovi biračkog odbora **prilikom brojanja glasova obvezni su nositi zaštitne rukavice**, a po mogućnosti i vizire i kombinezone, što ovisi o vrsti i količini zaštitne opreme koju je predsjednik biračkoga odbora zadužio sukladno članku 4. stavak (2) Instrukcije. Treba napomenuti kako nošenje zaštitnih rukavica često daje lažni osjećaj sigurnosti. Budući da nošenjem rukavica iste postaju „druga koža”, važno je imati na umu kako će rukavice kao vrsta zaštitne opreme poslužiti svojoj svrsi pružajući zaštitu, samo ukoliko se, kao i ruke, redovito peru i/ili mijenjaju. Kod onečišćenja ili oštećenja zaštitnih rukavica, iste je potrebno zamijeniti te odložiti u korpu za otpatke s poklopcem.

Skidanje i odlaganje rukavica u kantu sa poklopcem.

Obvezno nošenje zaštitnih maski

Članovi biračkoga odbora, dužni su nositi zaštitne maske, uz obvezno nošenje službene legitimacije – akreditacije člana biračkog odbora s jasno naznačenom dužnošću koju na biračkom mjestu obavlja. U slučaju sumnje u identitet člana biračkog odbora, isti je na zahtjev promatrača ili birača, dužan spustiti masku radi identifikacije, nakon čega je ponovo podiže tako da maska pokriva usta i nos. Maske su učinkovite samo ako se koriste u kombinaciji s

čestim pranjem ruku dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola, odnosno sapunom i vodom. Ukratko ćemo ukazati na preporuke Svjetske zdravstvene organizacije, koje se odnose na pravilno stavljanje, nošenje, skidanje i odlaganje upotrijebljene maske.

Prije stavljanja maske ruke oprati sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola.

Maskom pokriti usta i nos i osigurati da između lica i maske nema pukotina.

Izbjegavati dodirivanje maske tijekom uporabe. U slučaju dodirivanja, oprati ruke sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola.

- Izbjegavati dodirivanje maske tijekom uporabe. U slučaju dodirivanja, oprati ruke sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola.
- Masku zamijeniti čim postane vlažna i ne koristiti je ponovo.
- Skidanje maske: masku otkaçiti otpozadi (ne dodirivati prednji dio maske). Masku odmah baciti u zatvorenu kantu za smeće. Oprati ruke sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola

Održavanje respiratorne higijene

Kada govorimo o respiratornoj higijeni, odnosno o respiratornoj kulturi, članovi biračkog odbora, kao i sve druge osobe koje se nađu na biračkome mjestu, prilikom kašljanja ili kihanja, uz obvezno nošenje maski, nos i usta će zaštititi unutrašnjom stranom lakta. U slučaju uporabe papirnih maramica, iste se nakon jednokratnog uporabe, pravilno odlažu u kantu za otpatke s poklopcem, nakon čega je potrebno odmah izvršiti temeljito pranje/dezinfekcija ruku.

Prilikom kašljanja ili kihanja uz obavezno nošenje maski nos i usta će zaštititi unutrašnjom stranom lakta.

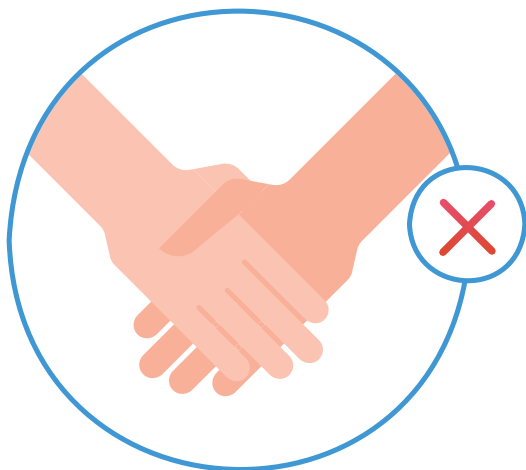
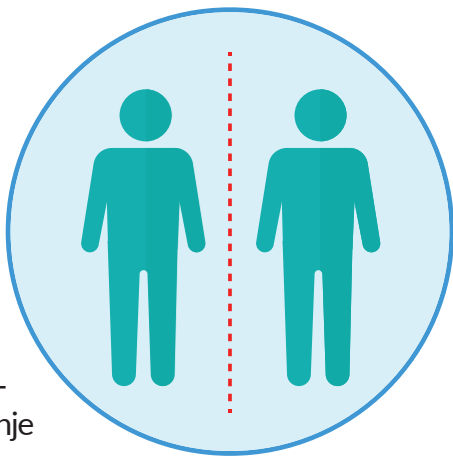
U slučaju korištenja papirnih maramica, nakon jednokratnog korištenja pravilno ih odložiti u korpu za otpatke sa poklopcem

Nakon čega je potrebno odmah izvršiti temeljno pranje/dezinfekciju ruku.

Izbjegavanje fizičkoga kontakta

Iako je naprijed ukazano na propisanu obvezu osiguranja fizičke distance od najmanje 1,5 m, važno je ukazati i na obvezu izbjegavanja fizičkog kontakta. Kada pomislimo na fizički kontakt, često je prva asocijacija rukovanje kao način pozdrava. Izbjegavanje rukovanja je svakako jedna od najvidljivijih promjena u socijalnom ponašanju tijekom epidemije COVID-19. Rukovanje, spontano tapšanje po ramenu i sl. prilikom pozdravljanja je potrebno zamijeniti pozdravljanjem uz pomoć gesta, kimanjem glave ili bilo kojim drugim načinom pozdrava koji isključuje izravan fizički kontakt, odnosno dodir. Jednako tako važno je naglasiti i izbjegavanje potrebe dodirivanja vlastitoga lica (posebno oči, nosa ili usta), što važi jednako bez obzira na to nosi li osoba zaštitne rukavice ili ne.

Izbjegavanje rukovanja

Umjesto rukovanja i spontanog tapšanja po ramenu i sl. prilikom pozdravljanja je potrebno zamijeniti pozdravljanjem uz pomoć gesta, kimanjem glave ili bilo kojim drugim načinom pozdrava koji isključuje direktan fizički kontakt, odnosno dodir

Vrsta i količina zaštitne opreme

Iz naprijed navedenog proizlazi kako su članovi biračkog odbora dužni nositi maske, a prilikom brojanja glasova i zaštitne rukavice. Osim rukavica, prilikom brojanja glasova, članovi biračkog odbora će, ukoliko je to moguće, nositi vizire i zaštitne kombinezone.

Člankom 4. stavak (2) Instrukcije je propisano da predsjednik biračkog odbora zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz tabele koja čini Prilog 3. Instrukcije.

TABELA

Specifikacija materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača

1.	Sredstvo za dezinfekciju ruku-prema broju birača upisanih u izvod iz CBS	Kom. 2
2.	Sredstvo za dezinfekciju pultova	Kom. 1
3.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za BM-o	Kom. 1
4.	Sapun čvrsti	Kom. 2
5.	Sapun tečni	Kom. 1
6.	Ubrus-papiri	Kom. 8
7.	Toalet papir	Kom. 20
8.	Maska za lice	Kom. 20
9.	Rukavice (četiri para po članu biračkog odbora)	Pari. 20
10.	Kombinezon za jednokratnu upotrebu (za članove BO koji su u direktnom kontaktu sa biračima)	Kom. 3
11.	Vizir (jedan po članu BO jer se isti mogu dezinfikovati)	Kom. 3
12.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za glasačke kutije	Kom. 3
13.	Poster „Upozorenja na opasnost od COVID-19“	Kom. 1
14.	Poster „Pravila u vezi zdravstvene zaštite od virusa COVID-19“	Kom. 1
15.	Žuta samoljepljiva traka s natpisom „Drži odstojanje od minimum 1,5 m“	Kom. 3
16.	Kanta za odlaganje rukavica/maski i uputstva o postavljanju kante	Kom. 1
17.	Beskontaktni toplomjer	Kom. 1

Iz naprijed prikazane tabele proizlazi slijedeća **osobna zaštitna oprema** koju je potrebno osigurati članovima biračkih odbora: maske za lice, rukavice, kombinezon (za članove biračkoga odbora koji su u izravnom kontaktu s biračima) te vizire. Ukoliko osobna zaštitna oprema nije osigurana po vrsti i količini kako je propisano Instrukcijom, predsjednik biračkog odbora će se kod raspodjele zaštitne opreme voditi konkretnim zaduženjima članova biračkog odbora, odnosno koji član po prirodi dodijeljenih zaduženja ostvaruje najviše izravnih kontakata s biračima i/ili drugim osobama koje se nađu na biračkome mjestu, za koje je potrebno osigurati najbolju moguću vrstu i količinu zaštitne opreme.

Osim osobne zaštitne opreme, specificirana su materijalno-tehnička sredstva nužna za provedbu higijensko-epidemioloških mjera. Kao i kod osobne zaštitne opreme, u slučaju da materijalno-tehnička sredstva nisu osigurana prema naprijed navedenoj specifikaciji, predsjednik biračkoga odbora će se postarati da raspoloživim materijalno-tehničkim sredstvima raspolaže na najbolji mogući način s ciljem zaštite života i zdravlja ljudi.

Detaljnija pojašnjenja vezana za članak 4. stavak (2) Instrukcije, iznese na su u nastavku ovoga Vodiča, u dijelu 2.2. Zaduženje materijalno-tehničkih sredstava od strane izbornoga povjerenstva (str.18)

Temeljito čišćenje biračkoga mjesta

Zbog mogućnosti dugotrajnog zadržavanja virusa u vanjskoj sredini, prostorije biračkoga mjesta je potrebno temeljito čistiti i to tijekom cijeloga izbornog dana u što češćim intervalima. Pri tome je poseban naglasak stavljen na čišćenje potencijalno kontaminiranih površina, što posebno uključuje kvake na vratima, prostor unutar kabina za glasovanje, kao i stolova koji se koriste za razmjenu dokumenata i izdavanje glasačkih listića. I ova, kao i sve ostale propisane mjere, za cilj ima smanjenje rizika širenja zaraze, a samim time i zaštite života i zdravlja svih prisutnih na biračkom mjestu. Za provedbu ove mjere zadužen je član biračkog odbora koji je zadužen za kontrolu reda na biračkome mjestu, a istu će provoditi u okviru stvarnih i objektivnih mogućnosti, **ne ugrožavajući izborni proces.**

1.4 Dan prije izbornog dana

Dan prije izbornog dana članovi biračkog odbora, u suradnji s mjerodavnim tijelima, dužni su osigurati dezinfekciju cjelokupnoga prostora biračkoga mjesta.

1.5 Izborni dan

Izborni dan u vrijeme epidemije COVID-19 sa sobom nosi brojne, ali nužne obveze i mjere, koje je potrebno izvršavati, kako bi rizik od širenja zaraze koronavirusa bio sveden na najmanju moguću mjeru.

Po dolasku na biračko mjesto u 6,00 sati na dan izbora, članovi biračkog odbora, dužni su:

- prozračiti prostoriju, postaviti otirače za dezinfekciju obuće i izvršiti dodatnu dezinfekciju biračkoga mjesta, te osigurati dovoljnu količinu proizvoda za čišćenje prilikom uporabe javnih zahoda;
- postaviti stolove i stolice članova biračkog odbora i promatrača tako da je razmak između njih minimalno 1,5 m;
- postaviti oznake kretanja birača s napomenom da na biračkom mjestu u jednom trenutku može biti samo onoliko birača koliko ima glasačkih kabina na biračkom mjestu;
- postaviti ostala upozorenja o pridržavanju općih mjera zdravstvene zaštite (plakati, letci, i sl.);
- obilježiti prilaz biračkom mjestu, tj. hodnik ispred ulaza na biračko mjesto, žutom samoljepljivom trakom u razmaku od minimum 1,5 m i
- po mogućnosti usmjeravati birače na ulazak na jedna vrata, a izlazak na druga vrata. U slučaju da su na biračkom mjestu predviđena samo jedna vrata, predsjednik i članovi biračkoga odbora i njihovi zamjenici dužni su osigurati da ta vrata ostanu otvorena, kako bi se izbjeglo dodirivanje birača prilikom ulaska i izlaska iz zgrade. U slučaju da vrata nije moguće držati otvorenima, ista se moraju često otvarati.

Naprijed navedene mjere na odgovarajući način se primjenjuju i na rad mobilnih timova, koji ujedno primjenjuju i opće mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornome procesu propisane od strane mjerodavnih državnih, entitetskih tijela, županijskih, odnosno tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

1.6.Kontrola reda na biračkom mjestu

Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu, protok birača i održavanje reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da broj birača koji može ući na biračko mjesto u jednom trenutku odgovara broju glasačkih kabina, osim u slučaju kada se radi o biraču iz članka 5.19 Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine kojem je potrebna pomoć druge osobe.

Naime, kako bi se osiguralo poštivanje propisane obvezne fizičke distance od najmanje 1,5 m i spriječila koncentracija većeg broja ljudi na biračkome mjestu, značajno je kontrolirati protok birača. Članovi biračkoga odbora će, gdje je to moguće, osigurati ulazak birača na jedna, a izlazak na druga vrata. Ukoliko biračko mjesto posjeduje samo jedna vrata ista je potrebno držati otvorenima kako bi se osigurao protok zraka, ali i spriječilo nepotrebno dodirivanje kvake kao mjesta čestog fizičkog kontakta. Tek po izlasku jednog birača s biračkog mjesta, omogućit će se ulazak drugog birača. Ispred ulaza na biračko mjesto potrebno je osigurati dovoljno prostora kako bi birač koji izlazi bio najmanje 1,5 m udaljen od birača koji ulazi i obrnuto. Osim kontrole protoka birača, kontrolor reda na biračkom mjestu osigurava da broj birača odgovara broju glasačkih kabina. Jedini propisani izuzetak, od ovog pravila se odnosi na birača kojemu je sukladno članku 5.19 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, potrebna pomoć druge osobe.

Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da u hodniku ispred biračkog mjesta, birači koji čekaju u redu za glasovanje budu fizički distancirani jedan od drugog minimalno 1,5 metar, kao i da učini dostupnim sredstvo za dezinfekciju, **kako bi birači mogli izvršiti dezinfekciju ruku prije i nakon glasovanja**, te kontrolira pridržavaju li se ti birači propisanih pravila iz članka 2. Instrukcije. Pravila iz članka 2. Instrukcije kojih su se birači dužni pridržavati, naročito se odnose na održavanje propisane fizičke distance, izbjegavanje fizičkih kontakata i obvezu nošenja zaštitnih maski.

Birači su dužni nositi zaštitne maske, osim prilikom utvrđivanja identiteta, kada su dužni istu skinuti vodeći računa o fizičkoj distanci od najmanje 1,5 m. **Birač koji odbija spustiti masku radi identifikacije, neće biti evidentiran za glasovanje** i isti će od strane predsjednika biračkog odbora biti upozoren da je dužan napustiti biračko mjesto, što se obvezno bilježi u ZARBO obrascu, tj. u zapisniku o radu biračkog odbora.

U slučaju dolaska birača na biračko mjesto, bez zaštitne maske, član biračkog odbora zadužen za održavanje reda na biračkom mjestu, upozorit će birača kako je dužan staviti zaštitnu masku. Ukoliko birač ne posjeduje zaštitnu masku, ista će mu biti izdana iz zaliha koje je zadužio birački odbor.

Istovrsno naprijed navedenom, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu će postupiti i **ukoliko birač nosi zaštitnu masku koja sadrži oznaku i obilježja koje upućuju na političke stranke, vjerske simbole, kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminacijsko značenje**. Kako isticanje navedenih oznaka i obilježja na biračkom mjestu nije dozvoljeno, jasno je kako se navedeno odnosi i na zaštitne maske, čija je zlouporaba u tom smislu apsolutno zabranjena.

S druge strane, **ukoliko birač odbija staviti masku i ne želi napustiti biračko mjesto**, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkome mjestu, o navedenom će obavijestiti predsjednika biračkog odbora, koji će zahtijevati policijsku podršku. Naprijed opisana situacija se obvezno bilježi u ZARBO obrascu, tj. u zapisniku o radu biračkoga odbora.

Ispred ulaza na biračko mjesto član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda dužan je beskontaktno izvršiti **mjerenje tjelesne temperature birača**, te ukoliko ustanovi kako je ista povišena, dužan je birača uputiti u posebnu glasačku kabinu koja će nakon izvršenog glasovanja biti detaljno dezinficirana i očišćena. Ovdje je važno naglasiti kako se povišenom tjelesnom temperaturom smatra temperatura od najmanje 37,2 C°.

1.7 Dodatne dužnosti članova biračkoga odbora i njihovih zamjenika

Predsjednik biračkoga odbora ili član zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu će osigurati provjetravanje biračkoga mjesta svakih 60 minuta tijekom izbornoga dana. Samo trajanje provjetravanja nije određeno i ovisi o veličini prostorije, broju prisutnih u istoj i sl. Ukoliko je to moguće, provjetravanje će trajati dovoljno dugo kako bi se zrak u prostoriji u potpunosti zamijenio svježim zrakom.

Za vrijeme provjetravanja izborni proces se odvija nesmetano. U slučaju potrebe za hitnom intervencijom medicinskoga osoblja na biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora obavezan je pozvati najbližu zdravstvenu ustanovu radi pružanja hitne medicinske pomoći i postupati po uputama medicinskoga osoblja, a potom odmah, o navedenom izvijestiti i izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice.

1.8 Zapisnik o radu biračkog odbora

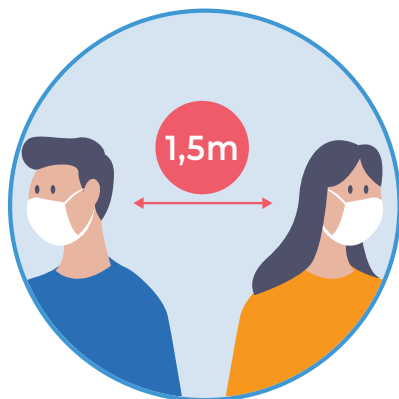
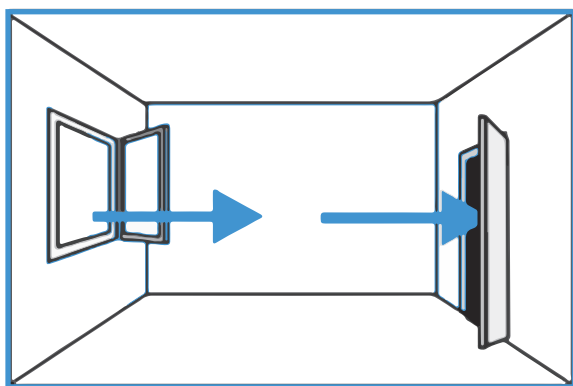
Činjenice o svim poduzetim mjerama i radnjama, kao i o svim zapažanjima o okolnostima koje su predmet Instrukcije, predsjednik biračkog odbora je dužan unijeti u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO).

II. DIO

dr. Suad Arnautović

2.1 Poduzimanje mjera od strane biračkih odbora nakon zatvaranja biračkoga mjesta

Nakon što se u 19,00 sati zatvori biračko mjesto, a prije nego što se otpočne s procesom brojanja glasačkih listića, predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati prozračivanje prostorija u kojoj se nalazi biračko mjesto u trajanju od najmanje deset minuta, kao i održavanje fizičke distance od najmanje 1,5 m između članova biračkog odbora međusobno i prema promatračima, kao i među promatračima međusobno. Također, sve radne površine i prostor na kojemu će se brojati glasački listići potrebno je prethodno još jednom očistiti i dezinficirati, te osigurati distancu od najmanje 1,5 m između članova biračkog odbora prilikom svake radnje. Nadalje, svaki član biračkoga odbora mora imati masku na licu koja će pokrivati istovremeno i usta i nos, a po potrebi i rukavice za jednokratnu uporabu koje će nositi za vrijeme rada biračkoga odbora i brojanja glasačkih listića. Ponavljam, jako je važno prije samoga početka procesa brojanja prozračiti dvoranu, tj. prostoriju u kojoj se vrši brojanje glasačkih listića.

Naglašavam važnu ulogu predsjednika biračkog odbora, koji je dužan osigurati sve neophodne mjere na zaštiti života i zdravlja svih sudionika izbornoga procesa na tom biračkom mjestu i to prije samoga brojanja glasova i utvrđivanja rezultata glasovanja i čina potpisivanja zapisnika o radu biračkoga odbora, zbrojnih rezultata na tom biračkom mjestu, kao i svih drugih neophodnih obrazaca, kao i pakiranja izbornoga materijala.

Što to podrazumijeva?

To podrazumijeva, tijekom cijelog procesa rada na biračkom mjestu sve do okončanja svih propisanih radnji, neredovno (učestalo) upozoravati sve članove biračkog odbora i promatrače na držanje distance i propisno nošenje

maske na licu, te po potrebi uporabu rukavica za jednokratnu uporabu. U slučaju eventualnog učestalog kašljanja prisutnih ili drugih indicija da bi netko od prisutnih mogao izazvati opravdanu sumnju kako je prehladen ili ima povišenu tjelesnu temperaturu, predsjednik biračkog odbora mora odmah reagirati, tako što će prekinuti proces rada biračkog odbora i zahtijevati da se kod te osobe izmjeri tjelesna temperatura toplomjerom na daljinu, i u slučaju pojave povišene tjelesne temperature od 37,2 C° i više, poduzmu mjere kako bi se umjesto tog člana biračkog odbora u daljnji rad biračkog odbora uključio njegov zamjenik, a u slučaju promatrača njegov zamjenik ili druga osoba s akreditacijom ovlaštenog promatrača ispred tog političkoga subjekta.

Naprijed opisana situacija se obvezno bilježi u ZARBO obrascu, tj. u zapisniku o radu biračkoga odbora.

Kao što sam već istaknuo, radna površina za brojanje glasačkih listića se mora prije brojanja dezinficirati, očistiti sredstvom za dezinfekciju radnih površina, a to podrazumijeva sve stolove i stolice i plastične transparentne kutije.

2.2 Dužnosti izbornoga povjerenstva po prijemu i raspodjeli materijalno-tehničkih sredstava

U članku 4. stavak (2) i članku 9. stavci (1), (2), (3) i (4) Instrukcije o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19 propisane su dodatne dužnosti predsjednika i članova biračkih odbora, odnosno predsjednika i članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice. Ove dužnosti se odnose na tijelo za provedbu izbora u cjelosti neovisno ima li to tijelo tri, pet ili sedam članova. Dakle, ista situacija je vezana i za predsjednika i za članove biračkog odbora i izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice i oni na jednak način postupaju u zaštiti života i zdravlja svih sudionika u izbornome procesu i tamo gdje ima tri ili pet članova biračkog odbora ili tri, pet ili sedam članova izbornoga povjerenstva.

Ovdje je jako važno prokomentirati članak 4. stavak (2) i članak 9. stavci (1), (2), (3) i (4) koji propisuju da predsjednik biračkoga odbora i predsjednik izbornoga povjerenstva **zadužuje** paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz tabele koja je prilog 3 Instrukcije. Taj pojam **zadužiti** je u praksi, već do sada, tj. od stupanja na snagu Instrukcije nakon objavljivanja u „Službenom glasniku BiH”, izazvao određene kontroverze, jer je kod jednog manjeg broja čitatelja Instrukcije protumačen sasvim drugim pojmom, drugim glagolom – **osigurava**, i to na način da će općinska ili gradska izborna povjerenstva potrebna materijalno-tehnička sredstva za higijensko-epidemiološku zaštitu na biračkom mjestu i u sjedištu izbornoga povjerenstva dobiti od Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

Netočnim razumijevanjem pojma **zadužiti**, uzročno je došlo i do pogrešnog shvaćanja o isključivoj zakonskoj obvezi općinskih načelnika i gradonačelnika

da brinu o životima i zdravlju stanovnika njihove općine ili grada.¹ Općinska ili gradska izborna povjerenstva potrebna materijalno-tehnička sredstva za higijensko-epidemiološku zaštitu na biračkom mjestu neće *a priori* dobiti od Središnjega izbornog povjerenstva BiH tj. neće **zadužiti** opremu od Središnjega izbornog povjerenstva BiH (osim plakata upozorenja) iako to zaduženje u načelu, teorijski, nekada, u nekoj situaciji, može biti i od strane Središnjega izbornoga povjerenstva BiH. Ali, apsolutno ovom Instrukcijom se takva stvar ne prejudicira. Dakle, ovdje se misli, kako i etimologija glagola **zadužiti** ukazuje, na zaprimanje obveze za obavljanje nekog posla ili zadatka, kao i obveze za vraćanje nekog zaduženog predmeta. Prema tome, općinska ili gradska izborna povjerenstva će zadužiti paket materijalno-tehničkih sredstava od lokalnih tijela vlasti razina na kojem djeluje to izorno povjerenstvo ili na neki drugi način. To znači ili odlukom načelnika, tj. gradonačelnika i mjerodavne službe lokalne vlasti kao što je, npr. općinski ili gradski stožer civilne zaštite ili neko drugo koordinacijsko tijelo koje djeluje na razini lokalne zajednice. To mogu biti i različiti domaći ili strani donatori koji mogu, sukladno zakonu, donirati lokalnoj zajednici određena materijalna sredstva i sl.

Nadalje, mjerodavno izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice ima obvezu osigurati materijalno-tehnička sredstva propisana Instrukcijom u cilju zaštite kako svojih života i zdravlja, tako i zaštite života i zdravlja svih članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, kao i svih ostalih naprijed navedenih sudionika u izbornom procesu (promatrača, medija), na isti način kako zadužuje lokaciju biračkoga mjesta (zgrada škole, fakulteta, vrtića, doma kulture, vatrogasnog doma, sportske dvorane, i sl.) sa svim inventarom (stolovi, ormari, stolice, protupožarni sustav, itd.), električnom rasvjetom, sanitarnim čvorovima, vodovodnim i kanalizacijskim sustavom, itd.

Bitno je naglasiti kako se o zaduženju paketa materijalno-tehničkih sredstava izrađuje zapisnik o primopredaji tih materijalno-tehničkih sredstava, koja su potrebna i propisana za jedno biračko mjesto radi zaštite zdravlja i života predsjednika i njegovih zamjenika, birača i promatrača izbora. Obrazac za ovu primopredaju je propisan. Njegov akronim je ZOPMTS i on je sastavni dio Instrukcije. Isto tako, važno je napomenuti i istaknuti kako se u samom zapisniku o zaduženju mora utvrditi i identificirati od koga su sredstva dobivena, na koji način (besplatno, bez obveze vraćanja; uz nadoknadu i u kojem iznosu), i trebaju biti evidentirani svi podaci o pojedincu i tijelu koje predaje i o pojedincu i tijelu koje zadužuje sredstva (ime i prezime, odnosno naziv fizičke ili pravne osobe, broj osobne iskaznice i adresa).

¹ U Zakonu o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, broj: 97/16 i 36/19) u članu 23 je propisano da jedinica lokalne samouprave u oblasti zdravstvene zaštite stanovništva ima slijedeće nadležnosti:....2) prevencija i otklanjanje zdravstvenih posljedica prouzrokovanih epidemijom, elementarnim i drugim nepogodama i vandrednim prilikama u saradnji sa drugim nadležnim institucijama.

Članom 8. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ 49/16, 51/09) su utvrđene vlastite nadležnosti jedinica lokalne samouprave među koje spada i organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa

U Statutu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 2/10 – prečišćen tekst) u članu 8 – Vršenje javne nadležnosti u Distriktu, u nadležnosti javnih organa vlasti u Distriktu spada i zdravstvena zaštita.

Predsjednik i članovi izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice nakon toga su dužni, također, izvršiti primopredaju, tj. zaduženje svakog biračkog mjesta, odnosno biračkog odbora koji je određen na području dane općine, odnosno grada.

U razdoblju kada se, shodno članku 4. Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH”, broj: 25/20, 38/20 i 63/20) dostavlja izborni materijal od strane SIP-a BiH prema izbornom povjerenstvu, dostavlja se i paket materijalno-tehničkih sredstava koji je propisan u članku 4. stavak (2) ove Instrukcije od strane izbornoga povjerenstva biračkom odboru. Ta se primopredaja, kao što je već istaknuto, vrši zapisnički na obrascu ZOMTS koji je propisan u stavku (2) članak 9. ove Instrukcije. Svakako jedan paket materijalno-tehničkih sredstava zadužuje samo izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice kako bi se radne površine i radni prostori u općinskom, odnosno gradskom izbornom povjerenstvu, kao i sami članovi općinskoga, odnosno gradskoga izbornog povjerenstva i njihovi promatrači, zaštitili i poduzeli sve neophodne preventivne mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi u onom prostoru gdje radi općinsko odnosno, gradsko izorno povjerenstvo.

Predsjednik izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice dužan je osigurati da prostorije za rad izbornoga povjerenstva budu uređene na način i uz primjenu mjera zaštite zdravlja i života članova izbornog povjerenstva, promatrača i drugih sudionika u izbornome procesu na način kako je to u cjelini propisano ovom Instrukcijom, tj. na način koji će najučinkovitije omogućiti zaštitu života i zdravlja ljudi prisutnih u prostorima gdje djeluje izorno povjerenstvo.

2.3 Izvješće o uporabljenim i neuporabljenim materijalno-tehničkim sredstvima

Člankom 10. Instrukcije propisana je obveza izrade izvješća prema kojoj je predsjednik izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice dužan načiniti pisano izvješće o uporabljenim i neuporabljenim materijalno-tehničkim sredstvima iz članka 9. stavka (1) ove Instrukcije. Izvješće se izrađuje najkasnije u roku od deset dana od utvrđivanja rezultata glasovanja na biračkome mjestu, odnosno u osnovnoj izornoj jedinici. Ovo izvješće predsjednik izbornoga povjerenstva dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH neovisno o činjenici što Središnje izorno povjerenstvo BiH nije sredstvima iz Proračuna BiH osiguralo potrebna materijalno-tehnička sredstva za svako biračko mjesto, a koje je zadužilo izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice. Središnje izorno povjerenstvo BiH je posebnim instruktivnim pismom propisalo i reguliralo postupak s neuporabljenim materijalno-tehničkim sredstvima.

Zašto je potrebno izraditi ovo izvješće?

Kako god i od koga god se zadužila materijalno-tehnička sredstva s iskazanom financijskom vrijednošću, činjenica je kako se radi o materijalnim

sredstvima koja imaju svoju određenu, ne samo materijalnu nego i finansijsku vrijednost i ne smije se dozvoliti da bilo koje materijalno-tehničko sredstvo manje ili više vrijednosti bude predmetom otuđenja od strane bilo koje fizičke ili pravne osobe na bilo kojoj razini odvijanja izbornoga procesa. Zbog toga je važno strogo voditi evidenciju i zapisnički bilježiti i zadužiti sva materijalno-tehnička sredstva s iskazanom finansijskom vrijednošću, ali, također, i nakon njihovog uporabe ustanoviti postupak njihovog uništenja ili povrata na način koji je propisan od strane Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

Središnje izorno povjerenstvo BiH je propisalo vraćanje neutrošenih, odnosno neuporabljenih materijalno-tehničkih sredstava onom tijelu, odnosno donatoru koje je ta materijalno-tehnička sredstva povjerio i predao na uporabu općinskom, odnosno gradskom izbornom povjerenstvu. Ako su ta materijalno-tehnička sredstva dobivena od općinskog/gradskog ili Federalnog/Republičkog stožera civilne zaštite, to se naznačuje u izvješću, i ona mogu vratiti tom tijelu, ali može se i postupiti po pisanoj izjavi, aktu toga tijela da se ta sredstva unište, npr. ako se radi o uporabljenim rukavicama, maskama itd., što se svakako zapisnički bilježi. Ako se, pak, radi o sredstvima koja se i dalje mogu koristiti kao što su npr. daljinski toplomjeri ili neutrošena kemijska sredstva koja još mogu koristiti u druge svrhe, na drugim mjestima i u drugim okolnostima, onda se ta sredstva prije svega popisuju, utvrđuju se količine i iskazuje finansijska vrijednost i takva se sredstva pakiraju i dostavljaju ili tijelu koje je zadužilo izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice ili se postupa na drugačiji način kako je to tijelo pisanim putem zahtijevalo. U svakom slučaju, ne smije se dogoditi da ta vrijedna materijalno-tehnička sredstva budu otuđena, privatizirana, uništena ili da se na drugi način nesavjesno postupa s njima.

2.4 Dodatne dužnosti Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine

U pogledu dodatnih dužnosti predsjednika i članova Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, također, je propisano da se svi procesi rada unutar Tajništva Središnjega izbornog povjerenstva BiH u sjedištu Središnjega izbornog povjerenstva BiH u Sarajevu, zatim u Glavnom centru za brojanje, te u skladištu Središnjega izbornog povjerenstva BiH, moraju odvijati u skladu s odlukama i preporukama mjerodavnih tijela i propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornome procesu. To znači da Središnje izorno povjerenstvo BiH mora apsolutno poštivati sve naredbe mjerodavnih kriznih stožera, koordinacijskih tijela, ministarstava zdravstva i drugih stručnih tijela u pogledu zaštite života i zdravlja ljudi.

Propisivanje režima rada u Glavnom centru za brojanje u uvjetima epidemije COVID-19 je mjerodavnost ravnatelja Glavnog centra za brojanje i on se, također, obvezno organizira na način da se osigura fizička distanca između

angažiranog osoblja u Glavnom centru za brojanje od najmanje 1,5 metar te da se tijekom rada angažirano osoblje strogo pridržava mjera opće zdravstvene zaštite vlastitih života i zdravlja, kao i života i zdravlja promatrača rada Glavnog centra za brojanje, predstavnika medija i svih drugih ovlaštenih osoba koje mogu biti prisutna u Glavnom centru za brojanje. To podrazumijeva i upozorenje putem plakata o mjerama samozaštite i zaštite koji su navedeni u Prilogu 3. Instrukcije, zatim propisivanje mjere obveznog i ispravnog nošenja maske, držanje distance, dezinfekciju prostora, prozračivanje prostora, čišćenje radnih površina predviđenih za brojanje glasačkih listića prije početka procesa brojanja, njihova dezinfekcija sredstvom za dezinfekciju radnih površina, odnosno poduzimanje svih mjera propisanih u članku 2. Instrukcije.

Timovi, odnosno osoba koja broji glasačke listiće u Glavnom centru za brojanje dužna je svaki glasački listić, na zahtjev promatrača izbora, podići i pokazati promatračima poštujući sve propisane mjere zaštite života i zdravlja sudionika u ovom procesu. Mjere propisane u članku 2. Instrukcije na odgovarajući način primjenjuju se i na rad Glavnog centra za brojanje, skladišta Središnjega izbornog povjerenstva BiH i u sjedištu Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

2.5 Obrasci

Kao sastavni dio ove Instrukcije propisani su obrasci, i to: shema biračkog mjesta (Prilog broj 1.), zatim, obrazac – zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkoga odbora i birača (obrazac ZOMTS) (Prilog 2.), te Tabela, odnosno specifikacija materijalno tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite (Prilog 3.).

Svi članovi tijela za provedbu izbora, koji su dužni primijeniti mjere propisane ovom Instrukcijom, moraju se pridržavati propisanih obveza navedenih u ovim prilogima. Dakle, same sheme biračkog mjesta kako bi se održala fizička distanca, provjetravao prostor i održavala čistoća, kao i prilikom izrade i potpisivanja zapisnika o radu biračkog odbora i zapisnika iz priloga 2. uz Instrukciju. Oni, također, moraju utvrditi što sadrži jedan paket koji su zadužili na svakom biračkom mjestu i u sjedištu izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice.

Plakati koji su propisani u Tabeli Specifikacija materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora (prilog 3. uz Instrukciju) će biti dostavljeni svakom izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice od strane Središnjega izbornog povjerenstva BiH. To su plakati „Upozorenja na opasnost COVID-19“, i „Pravila u svezi zdravstvene zaštite od virusa COVID-19“.

Međutim, nabavka i zaduženje svi ostalih materijalno-tehničkih sredstava koja su propisana u ovoj specifikaciji su obveza mjerodavnih tijela na razini lokalne zajednice kako je to već prethodno opisano u ovoj publikaciji.

2.6 Dopunska primjena

Na radnje koje nisu propisane ovom Instrukcijom, a tiču se zaštite života i zdravlja svih sudionika izbornoga procesa u Bosni i Hercegovini, primijenit će se opće preventivske i druge mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi propisane od mjerodavnih državnih, entitetskih, županijskih, gradskih i općinskih tijela i mjerodavnih tijela Brčko distrikta BiH.

Prilikom primjene pojedinih stručnih, zdravstvenih i higijensko-epidemioloških mjera i radnji kojima se štite život i zdravlje stanovništva za koje je zakonom ili posebnim propisom (*lex specialis*) naređena posebna procedura i poseban postupak, postupa se po odredbama toga zakona i te procedure s tim da se po odredbama ove Instrukcije postupa u radu tijela za provedbu izbora po svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom ili propisom.

Naime, člankom 12. Instrukcije propisano je kako su tijela za provedbu izbora u svim slučajevima koji nisu regulirani ovom Instrukcijom, dužna primjenjivati opće mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornom procesu propisane od strane državnih, entitetskih, županijskih, gradskih i općinskih tijela, odnosno tijela Brčko distrikta BiH mjerodavnih za zaštitu života i zdravlje stanovništva.

Što to znači?

To znači da u slučaju eventualnog postojanja neke nedovoljno jasne mjere u stručnom smislu, koja je navedena u ovoj Instrukciji, a koja je propisana u namjeri kako bi se zaštitili životi i zdravlje sudionika izbornoga procesa, prednost nad nedorečenim stvarima ili ako postoje određene nejasnoće u tekstu Instrukcije, imaju akti i naredbe mjerodavnih stručnih zdravstvenih i drugih tijela. Te mjere, za obvezno postupanje stanovnika te lokalne zajednice, odnosno svih fizičkih i pravnih lica, u uvjetima epidemije izazvane koronavirusom su propisala ili su dužna propisati mjerodavna državna, entitetska, županijska, gradska i općinska tijela, odnosno tijela Brčko distrikta BiH. Kao što je već rečeno, većina tih mjera, naročito opće mjere i preporuke su već propisane. I u tom slučaju, kada je u pitanju zaštita života i zdravlja ljudi, te propisane mjere imaju supremaciju nad mjerama koje su propisane ovom Instrukcijom.

2.7 Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u BiH

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 24.09.2020. godine donijelo Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provedbi izbora u BiH („Službeni glasnik BiH; broj 63/20). Ovim dopu-

nama i izmjenom reguliran je postupak glasovanja birača razaženih virusom COVID- 19, kao i birača kojima je naređena izolacija ili samoizolacija. Također, izmjenjene su i odredbe Pravilnika u svezi sa izbornim procesom u gradu Mostaru koje su u svezi sa izmjenama Izbornog zakona BiH objavljene u „Službenom glasniku BiH“ broj 41/20.

Osnovni smisao navedenih dopuna Pravilnika kreće se u smjeru omogućavanja ostvarivanja prava na glasovanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani. Pravilnikom je propisana obveza takvih birača da podnesu zahtjev nadležnom izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice kako bi mogli ostvariti biračko pravo. U tom smislu se izrađuje poseban izvadak za glasovanje takvih birača i formira poseban mobilni tim, te se čin glasovanja vrši po posebnoj proceduri propisanoj ovim dopunama.

Uz dopune Pravilnika propisan je obrazac ZPGL kojim je utvđena forma i sadržaj zapisnika o primopredaji glasačkih listića - procedura COVID-19.

PRILOZI

Члан 2.

Oва одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ", "Службеним новинама Федерације БиХ", "Службеном гласнику РС" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ".

Број 05-1-02-3-204-9/20

01. јула 2020. године

Сарајево

Предсједник

Жељко Бакалар, с. р.

На основу члана 2.6 и члана 2.7 Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/04, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 и 31/16) и члана 8. Пословника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 29/18 и 25/20), предсједник Централне изборне комисије Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

О РАЗРЈЕШЕЊУ ПРЕДСЈЕДНИЦЕ CENTRALNE
IZBORNE KOMISIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Члан 1.

Vanja Bjelica-Prutina, разрјеђава се дужности предсједнице Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, са даном 30.06.2020. године, због истека мандата на функцији предсједнице Централне изборне комисије Босне и Херцеговине.

Члан 2.

Oва одлука ступа на снагу даном доношења, а објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ", "Службеним новинама Федерације БиХ", "Службеном гласнику РС" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ".

Број 05-1-02-3-204-9/20

01. јула 2020. године

Сарајево

Предсједник

Жељко Бакалар, с. р.

475

На основу члана 2.9 ставка (1) тачка 2. Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 и 31/16), Сређишње изборно повјеренство Босне и Херцеговине је на 30. сједници, одржао 26.06.2020. године, донијело

ИНСТРУКЦИЈУ

О ПОСТУПАЊУ TIJELA ZA PROVEDBU IZBORA NA
IZBORNI DAN U UVJETIMA EPIDEMIJE COVID-19

Чланак 1.

(Предмет)

Oвом инструкцијом се регулира начин поступања бирачких одбора у свези с уређењем бирачког мјеста, контроле реда на бирачком мјесту, као и додатне дужности предсједника и чланова бирачких одбора и њихових замјеника, те изборних повјеренстава основних изборних јединица и Сређишњег изборног повјеренства Босне и Херцеговине на изборни дан у увјетима епидемије Covid-19.

Чланак 2.

(Правила на бирачком мјесту)

- (1) У увјетима из чланака 1. ове инструкције, поред уређења бирачког мјеста прописаног одредбама Правилника о provedbi izbora u Bosni i Hercegovini ("Службени гласник БиХ", број 25/20) се обавезно осигурава физичка дистанца суkladно смјерницама Svjetske zdravstvene organizacije

između članova biračkog odbora od minimum 1,5 m, kao i svih drugih osoba koje se zateknu na biračkom mjestu, a prema shemi biračkog mjesta broj 1, koja je sastavni dio ove instrukcije.

- (2) Сви чланови бирачког одбора и њихови замјеници током рада на бирачком мјесту и пригодом бројања гласова дужни су да се придржавају опћих мјера здравствене заштите укључујући редовно и темелјито прање руку/дезинфекције, респираторне хигијене (покривање уста и носа код кашљања или кихања, правилно одлагање коришћене мaramice), одржавања физичке distance, избегавање додиривања лица, а све у циљу осигурања заштите властитих живота и здравља као и заштите живота и здравља бирача, представника политичких странака, проматрача, представника медија и свих других присутних на начин прописан од стране надлежних здравствених установа и тијела власти.
- (3) Сви чланови бирачког одбора и њихови замјеници током рада на бирачком мјесту дужни су да често перу руке, као и да пригодом бројања гласова често мијењају заштитне рукавице, маске, те по могућности визире и комбинеzone за једнократну употребу.
- (4) Сви чланови бирачког одбора и њихови замјеници који су суkladно ставку (3) овог чланка дужни носити заштитне маске, обавезни су носити службену легитимацију-акредитацију члана односно замјеника члана бирачког одбора са јасно наведеном дужношћу коју обнашљају.
- (5) Уколико постоји ограничена количина заштитне опреме коју је сваки члан бирачког одбора дужан носити, предсједник бирачког одбора одредит ће врсту заштитне опреме за чланове бирачког одбора који су у најчешћем и изравном контакту са бирачима као што је контролор реда и сл.
- (6) Сва бирачка мјеста прије отварања и током цијелог изборног дана морају се темелјито чистити у редовним интервалима, што укључује чишћење унутар kabina за гласовање и stolova који се користе за разmjenu dokumenata и издвајање гласачких listića.

Чланак 3.

(Dan prije izbornog dana)

Dan prije izbornog dana, predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici u suradnji sa nadležnim tijelima, dužni su osigurati dezinfekciju cjelokupnog prostora biračkog mjesta.

Чланак 4.

(Izborni dan)

- (1) По доласку на бирачко мјесто у 06:00 сати на дан избора предсједник и чланови бирачког одбора и њихови замјеници дужни су да:
- прозраче просторију, поставе отираче за дезинфекцију обуће и изврше додатну дезинфекцију бирачког мјеста, те осигурају довољну количину производа за чишћење пригодом опоробе јавних тоалета;
 - поставе stolove и stolice чланова бирачког одбора и проматрача тако да је размак између њих minimum 1,5 m;
 - поставе ознаке кретања бирача с напоменом да на бирачком мјесту у једном тренутку може бити само онолико бирача колико има гласачких kabina на бирачком мјесту;
 - поставе остала упозорења о придржавању опћих мјера здравствене заштите (plakati, letci, i sl.);
 - обилјеже прилаз бирачком мјесту тј. hodnik ispred ulaza на бирачко мјесто жутом самолепљивом trakom у размаку од minimum 1,5 m i
 - По могућности да усмјеравају бираче да улазе на једна vrata, а да излазе на друга vrata. У случају да су на бирачком мјесту предвиђена само једна vrata,

predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici dužni su osigurati da ta vrata ostanu otvorena, kako bi se izbjeglo dodirivanje birača prilikom ulaska i izlaska iz zgrade. U slučaju da vrata nije moguće držati otvorenim ista se moraju često otvarati.

- (2) Predsjednik biračkog odbora, zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko- epidemiološke zaštite iz Tabele koja je Privitak 3. ove instrukcije.
- (3) Mjere propisane u članku 2. ove instrukcije na odgovarajući način se primjenjuju i na rad mobilnih timova koji ujedno primjenjuju i opće mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornom procesu propisane od strane nadležnih državnih, entitetskih tijela, kantonalnih odnosno tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 5.

(Kontrola reda na biračkom mjestu)

- (1) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu, protok birača i održavanje reda na biračkom mjestu dužan je da osigura da broj birača koji može ući na biračko mjesto u jednom trenutku odgovara broju glasačkih kabina, osim u slučaju kada se radi o biraču iz članka 5.19 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine kojem je potrebna pomoć druge osobe.
- (2) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da u hodniku ispred biračkog mjesta, birači koji čekaju u redu za glasovanje budu fizički distancirani jedan od drugog minimalno 1,5 metar, kao i da učini dostupnim sredstvo za dezinfekciju, kako bi birači mogli izvršiti dezinfekciju ruku prije i nakon glasovanja, te da kontrolira da li se ti birači pridržavaju propisanih pravila iz članka 2. ove instrukcije.
- (3) U slučaju kada je birač došao na biračko mjesto bez propisane zaštitne opreme član biračkog odbora zadužen za održavanje reda na biračkom mjestu o istom će upozoriti birača da je dužan nositi zaštitnu opremu. U slučaju da birač ne posjeduje zaštitnu opremu ista će mu biti izdana iz zaliha koje je zadužio birački odbor.
- (4) Ispred ulaza na biračko mjesto član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda dužan je beskontaktno izvršiti mjerenje tjelesne temperature birača, te ukoliko ustanovi da ista povišena dužan je birača uputiti u posebnu glasačku kabinu koja će nakon izvršenog glasovanja biti detaljno dezinficirana i očišćena.

Članak 6.

(Dodatne dužnosti članova biračkog odbora i njihovih zamjenika)

- (1) Predsjednik biračkog odbora ili član zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu će osigurati da se biračko mjesto provjetrava svakih 60 minuta tijekom izbornog dana.
- (2) U slučaju potrebe za žurnom intervencijom medicinskog osoblja na biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora obavezan je pozvati najbližu zdravstvenu ustanovu radi pružanja žurne medicinske pomoći i postupati po naputcima medicinskog osoblja, a potom odmah izvijestiti i izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice.

Članak 7.

(Zapisnik o radu biračkog odbora)

Činjenicu o svim poduzetim mjerama i radnjama, kao i o svim zapažanjima o okolnostima koje su predmet ove instrukcije, predsjednik biračkog odbora je dužan unijeti u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO).

Članak 8.

(Zatvaranje biračkog mjesta i brojanje glasačkih listića)

- (1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, a prije početka procesa brojanja glasačkih listića predsjednik biračkog odbora je

dužan osigurati da se biračko mjesto prozrača, kao i da se održi fizička distanca od najmanje 1,5 m između članova biračkog odbora i između promatrača.

- (2) Predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati da se cjelokupni proces brojanja glasova i utvrđivanja rezultata glasovanja, kao i potpisivanje zapisnika i svih obrazaca, te pakiranja izbornog materijala vrši sukladno propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih sudionika.
- (3) Radna površina predviđena za brojanje glasačkih listića će se prije početka procesa brojanja očistiti i dezinficirati sredstvom za dezinfekciju radnih površina. Član biračkog odbora koji broji glasačke listiće dužan je da svaki glasački listić podigne i pokaže ga promatračima poštujući propisane mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u ovom procesu.

Članak 9.

(Dodatne dužnosti predsjednika i članova izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice)

- (1) Predsjednik izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz Tabele koja je Privitak 3. ove instrukcije.
- (2) O zaduženju paketa iz stavka (1) ovog članka sačinjava se zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi zaštite života i zdravlja članova biračkog odbora i njihovih zamjenika, birača i promatrača izbora (obrazac ZOMTS), koji je sastavni dio ove instrukcije.
- (3) Predsjednik i članovi izborne komisije osnovne izborne jedinice dužni su da biračkom odboru uz osjetljivi izborni materijal dostave i paket materijalno-tehničkih sredstava iz članka 4. stavak (2) ove instrukcije te se primopredaja tih sredstava vrši zapisnički na obrascu ZOMTS iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Jedan paket materijalno-tehničkih sredstava iz stavka (3) ovog članka zadužuje izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice.
- (5) Predsjednik izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice dužan je da osigura da prostorije za rad izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice budu uređene na način i uz primjenu mjera zaštite zdravlja i života članova izbornog povjerenstva, promatrača i drugih sudionika u izbornom procesu, na način propisan ovom instrukcijom.

Članak 10.

(Izvjешće)

- (1) Predsjednik izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice dužan je sačiniti izvješće o iskorištenim i neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima iz stavka (1) članka 9. ove instrukcije najkasnije u roku od 10 dana od dana utvrđivanja rezultata glasovanja na biračkom mjestu, odnosno u osnovnoj izbornoj jedinici.
- (2) Izvješće iz stavka (1) ovog članka predsjednik izbornog povjerenstva dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH koje će posebnom instrukcijom regulirati postupak sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima.

Članak 11.

(Dodatne dužnosti predsjednika i članova Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine)

- (1) Predsjednik Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine i članovi Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine dužni su osigurati da svi procesi rada unutar Tajništva Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine u sjedištu Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, Glavnog centra za brojanje i skladišta Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine budu

- sukladni odlukama nadležnih tijela i propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornom procesu.
- (2) Rad u Glavnom centru za brojanje je obvezno organizirati na način da se osigura fizička distanca između angažiranog osoblja u Glavnom centru za brojanje od najmanje 1,5 m.
 - (3) Ravnatelj Glavnog centra za brojanje i njegovi zamjenici dužni su osigurati da se tijekom rada Glavnog centra za brojanje angažirano osoblje strogo pridržava mjera opće zdravstvene zaštite vlastitih života i zdravlja i zaštite života i zdravlja promatrača rada Glavnog centra za brojanje i svih drugih ovlaštenih osoba prisutnih u Glavnom centru za brojanje.
 - (4) Radna površina predviđena za brojanje glasačkih listića će se prije početka procesa brojanja očistiti i dezinficirati sredstvom za dezinfekciju radnih površina. Član tima koji broji glasačke listiće dužan je da svaki glasački listić podigne i pokaže ga promatračima poštujući propisane mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u ovom procesu.
 - (5) Mjere propisane u članku 2. ove instrukcije na odgovarajući način se primjenjuju i na rad Glavnog centra za brojanje, skladišta Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine i u sjedištu Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine.

Članak 12.
(Opće mjere)

U slučajevima koji nisu regulirani ovom instrukcijom tijela za provedbu izbora dužna su da primjenjuju opće mjere zaštite

života i zdravlja svih sudionika u izbornom procesu propisane od strane nadležnih državnih, entitetskih, kantonalnih, odnosno tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 13.

(Sadržaj obrazaca)

Sastavni dio ove instrukcije su:

- a) Shema biračkog mjesta (Privitak broj 1.),
- b) Obrazac-Zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača (obrazac ZOMTS) (Privitak broj 2.) i
- c) Tabela - specifikacija materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite (Privitak broj 3.).

Članak 14.

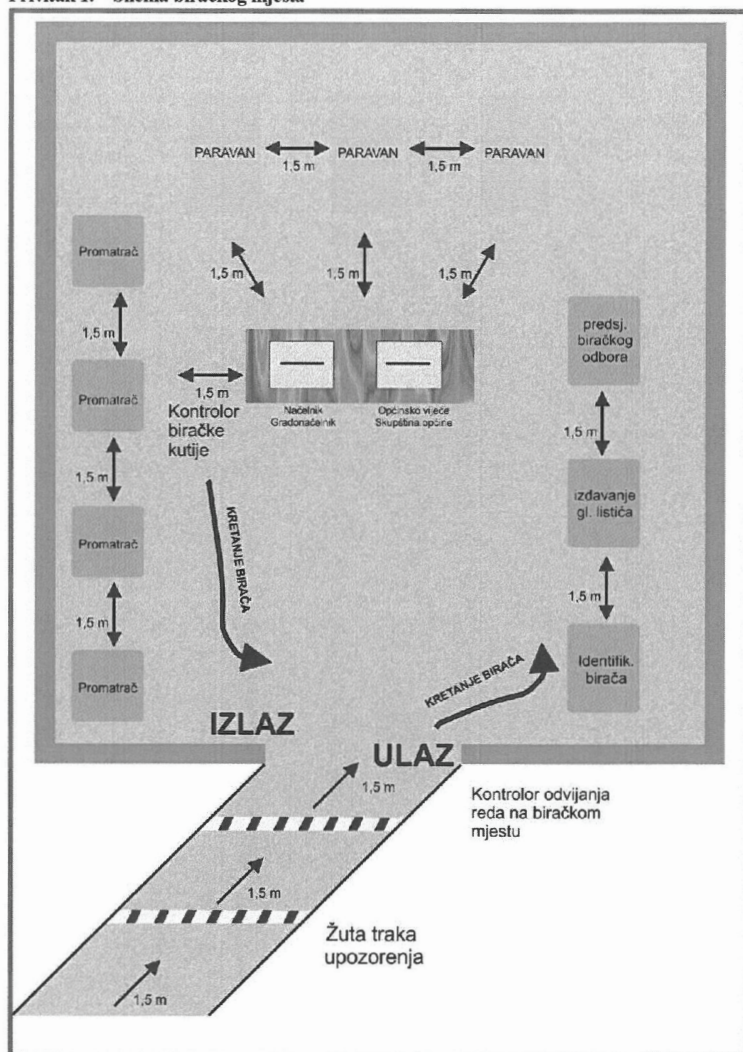
(Stupanje na snagu i objava)

Ova instrukcija stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a bit će objavljena i u "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba.

Broj 05-1-02-2-573-1/20
26. lipnja 2020. godine
Sarajevo

Predsjednica
Vanja Bjelica-Prutina, v. r.

Privitak 1. – Shema biračkog mjesta

Privitak 2.**Zapisnik****o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača**

Dana _____ primio sam paket/paketa higijensko-epidemioloških materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na BM radi higijensko-epidemiološke zaštite članova BO i birača od _____.

Jedan paket sadrži sljedeća materijalno-tehnička sredstva i to:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. Ostalo _____

Paket/e predao

Paket/e primio

U _____,

2020. godine

Obrazac: ZOMTS

Privitak 3.**TABELA****Specifikacija materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača**

1.	Sredstvo za dezinfekciju ruku-prema broju birača upisanih u izvadak iz SBP	Kom. 2
2.	Sredstvo za dezinfekciju pultova	Kom. 1
3.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za BM	Kom. 1
4.	Sapun čvrsti	Kom. 2
5.	Sapun tečni	Kom. 1
6.	Ubrus-papirni	Kom. 8
7.	Toalet papir	Kom. 20
8.	Maska za lice	Kom. 20
9.	Rukavice (četiri para po članu biračkog odbora)	Pari. 20
10.	Kombinezon za jednokratnu uporabu (za članove BO koji su u izravnom kontaktu sa biračima)	Kom. 3
11.	Vizir (jedan po članu BO jer se isti mogu dezinficirati)	Kom. 3
12.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za glasačke kutije	Kom. 3
13.	Poster „Upozorenja na opasnost od COVID-19“	Kom. 1
14.	Poster „Pravila u svezi zdravstvene zaštite od virusa COVID-19“	Kom. 1
15.	Žuta samoljepljiva traka s natpisom „Drži odstojanje od minimum 1,5 m“	Kom. 3
16.	Kanta za odlaganje rukavica/maski i naputak o postavljanju kante	Kom. 1
17.	Beskontaktni toplomjer	Kom 1

Na temelju članka 2.9 stavak (1) točke 2. i 7., a u svezi s člankom 1.5, 5.3 stavak (1), 5.4, 5.6 stavak (2), 5.7 stavak (1), 5.10, 5.21, 5.22 stavak (1), 5.26 stavak (1), 5.27 stavak (1), 5.29 i 5.32 stavak (2) i Poglavlja 14. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 i 41/20), Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je, na 57. sjednici, održanoj 24.09.2020. godine, donijelo

PRAVILNIK O DOPUNAMA I IZMJENI PRAVILNIKA O PROVEDBI IZBORA U BOSNI I HERCEGOVINI

Članak 1.

U Pravilniku o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 25/20 i 38/20) iza članka 24. dodaju se novi čl. 24a, 24b, 24c, 24d, 24e. i 24f. koji glase:

"Članak 24a.

(Ostvarenje prava na glasovanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani)

- (1) Biraču čije se ime nalazi na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje na redovnom biračkom mjestu, a koji je pozitivan na COVID-19 i/ili koji posjeduje akt nadležnog tijela o obveznoj izolaciji ili se nalazi na bolničkom liječenju, zbog čega nije u mogućnosti da dođe na biračko mjesto na kojem je upisan u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa da glasuje osobno, bit će, na njegov zahtjev, omogućeno glasovanje putem glasačkog listića iz stavka (4) ovog članka, sukladno članku 24e. ovog Pravilnika.
- (2) Da bi ostvario biračko pravo, birač iz stavka (1) ovog članka dužan je najkasnije u roku od 72 sata prije dana izbora osobno (putem e-maila, faks aparata ili telefonskih aplikacija osposobljenih za primitak dokumenata, odnosno fotografija dokumenata) ili putem druge osobe, dostaviti izbornom povjerenstvu, zahtjev za glasovanje putem kuvertiranog glasačkog listića, odnosno medicinski nalaz koji potvrđuje da je pozitivan na COVID-19 i/ili akt nadležnog tijela kojim mu je određena izolacija ili hospitalizacija.
- (3) Birač kojem je dijagnostificirano oboljenje COVID-19 nakon isteka roka od 72 sata prije dana izbora, ili na sam dan izbora, zahtjev za glasovanje iz stavka (2) ovog članka je dužan dostaviti najkasnije na dan izbora.
- (4) Glasovanje birača iz stavka (1) ovog članka obavlja se putem kuvertiranog glasačkog listića koji se izuzima sa redovnog biračkog mjesta, prema proceduri propisanoj čl. 19, 21. i 24. ovog Pravilnika, osim u dijelu koji je drugačije propisan odredbom članka 24d. ovog Pravilnika.
- (5) Pored jednog ili više mobilnih timova iz članka 24. ovog Pravilnika izbornom povjerenstvu posebnom odlukom formira najmanje jedan posebni mobilni tim u čijem sastavu je po mogućnosti najmanje jedan zdravstveni djelatnik. Predsjednik ili najmanje jedan član ovog posebnog mobilnog tima mora biti opremljen specijalnom zaštitnom opremom, koja obvezno sadrži zaštitni kombinizon, masku, zaštitnu kapu, rukavice, adekvatnu zaštitu obuće i po mogućnosti, vizir.

Članak 24b.

(Plan rada na terenu)

- (1) U svrhu ostvarivanja biračkog prava birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, izbornom povjerenstvo na

temelju zaprimljene dokumentacije iz članka 24a. stavak (2) ovog Pravilnika, sačinjava plan rada na terenu koji sadrži popis birača pozitivnih na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili hospitalizacija sa njihovim adresama i kontakt telefonima.

- (2) Izborno povjerenstvo dužno je omogućiti akreditiranim promatračima promatranje rada posebnog mobilnog tima na terenu, a sve uz poštovanje preporuka iz Instrukcije o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19 ("Službeni glasnik BiH", broj 41/20).
- (3) U slučaju zaprimljenog zahtjeva za glasovanje u roku iz članka 24a. stavak (3) ovog Pravilnika izbornom povjerenstvu, ukoliko je to moguće sačinjava dopunu plana rada cijeneći adresu birača, raniji plan rada posebnog mobilnog tima na terenu, kao i vrijeme rada posebnog mobilnog tima-do 19 sati, o čemu na prigodan način obavještava i akreditirane promatrače.

Članak 24c.

(Poseban izvadak za glasovanje)

- (1) Nakon što zaprimi i obradi akte iz članka 24a. stavak (2) ovog Pravilnika, izbornom povjerenstvo donosi posebnu odluku i sačinjava poseban izvadak za glasovanje birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, na način da imena tih birača pronalazi na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje na redovnom biračkom mjestu ili na drugom izvatku, sa kućnom adresom ili adresom ustanove gdje je taj birač smješten. U rubrici za potpis, čitko upisuje riječi: "Birač COVID-19", prepisuje podatke iz tog izvataka na poseban izvadak za birače iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, a zatim sve rubrike na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za tog birača precrtava crvenom kemijskom olovkom. Sastavni dio posebnog izvataka je obrazac brojnog stanja (mobilni tim) BSM.
- (2) U slučaju zaprimanja zahtjeva u roku iz članka 24a. stavak (3) ovog Pravilnika izbornom povjerenstvo će u neposrednom kontaktu sa nadležnim predsjednikom biračkog odbora osigurati da ime tog birača bude uključeno u poseban izvadak za glasovanje birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika. Na ovaj postupak analogno se primjenjuju odredbe iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Preslik posebnog izvataka iz stavka (1) ovog članka izbornom povjerenstvo dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije u roku od 48 sati prije dana izbora. O ukupnom broju birača koji uključuje i birače koji su zahtjev podnijeli u roku u iz članka 24a. stavak (3) ovog Pravilnika i koji su upisani u poseban izvadak, iz stavka (2) ovog članka, izbornom povjerenstvo upoznaje Središnje izbornom povjerenstvo BiH nakon zatvaranja biračkih mjesta.
- (4) Sastavni dio posebnog izvataka za birače iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, čiji broj je sadržan u Obrascu za brojno stanje-Posebnog mobilnog tima za birače COVID-19, čini popis tih birača sa njihovim adresama i kontakt podacima.
- (5) Poseban izvadak iz stavka (1) ovog članka u gornjem dijelu naslovne stranice sadrži naziv izbornog povjerenstva i naziv i kod osnovne izborne jedinice, na sredini sadrži naslov: "Birači COVID-19", a u donjem dijelu sadrži mjesto i nadnevak sačinjavanja ovog posebnog izvataka. Izborno povjerenstvo je dužno sve stranice posebnog izvataka numerisati rednim brojem, ovjeriti svaku stranicu pečatom izbornog povjerenstva, isti otiskati, uzvratiti sve stranice jamstvenikom tj.

dvobojnim kanapom za pečaćenje i isti na čvoru ovjeriti pečatom izbornog povjerenstva.

Članak 24d.

(Način osiguranja glasačkog materijala)

- (1) Za ukupan broj birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika izorno povjerenstvo odvaja dovoljan broj kuverti iz članka 91. točka j) ovog Pravilnika dostavljenih od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a na koju se stavlja naljepnica "COVID-19", kao i posebni izvadak iz članka 24c. koje potom predaju predsjedniku posebnog mobilnog tima.
- (2) Predsjednik biračkog odbora po proceduri iz članka 17. stavak (3) točka b) i članka 18. stavak (4) ovog Pravilnika u obrazac za brojno stanje upisuje ukupan broj birača koji glasuju na tom redovnom biračkom mjestu umanjeno za broj birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, kojima je odobreno da glasuju sukladno članku 24c. ovog Pravilnika.
- (3) Nakon što u smislu članka 17. stavak (3) točka c) ovog Pravilnika birački odbor ručno prebroji i utvrdi ukupan broj zaduženih listića za svaku izbornu razinu, birački odbor s redovnog biračkog mjesta u posebnu plastičnu vrećicu sa natpisom "Birači COVID-19" izdvaja potreban broj glasačkih listića za svaku izbornu razinu za birače koji glasuju putem Posebnog mobilnog tima na način iz članka 24e. ovog Pravilnika i tu nezapečaćenu providnu plastičnu vreću predaje Posebnom mobilnom timu po dolasku na to biračko mjesto. Naprijed opisana radnja se obvezno konstatuje u zapisniku o radu biračkog odbora, obrascu brojnog stanja i zapisniku o primopredaji glasačkih listića (ZPGL) koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.
- (4) Posebni mobilni tim iz članka 24a. stavak (5) ovog Pravilnika će sukladno s planom rada na terenu iz članka 24b. ovog Pravilnika, obići svako redovno biračko mjesto koje ima evidentirane birače u posebnom izvratku iz članka 24c. ovog Pravilnika. Prije nego od predsjednika biračkog odbora na redovnom biračkom mjestu preuzme komplet glasačkih listića iz stavka (4) ovog članka, posebni mobilni tim će prebrojati preuzete nezapečaćene kuverte i glasačke listiće za svaku izbornu razinu za birača koji glasuje putem Posebnog mobilnog tima. Nakon prebrojavanja, komplet glasačkih listića predsjednik Posebnog mobilnog tima će upakovati u dovoljan broj personaliziranih - zaštitnih kuverta, iz stavka (1) ovog članka. Ova radnja se obvezno konstatuje u zapisniku o radu biračkog odbora i obrascu brojnog stanja na redovnom biračkom mjestu i u zapisniku o radu Posebnog mobilnog tima.
- (5) Posebni mobilni tim zadužuje transparentnu glasačku kutiju, kuverte iz stavka (1) ovog članka i ostali potrebni materijal iz članka 16. stavak (2) ovog Pravilnika. U obrazac brojnog stanja Posebni mobilni tim upisuje serijski broj pečata transparentne glasačke kutije, te popunjava obrazac brojnog stanja Posebnog mobilnog tima.
- (6) Posebni mobilni tim nakon 19.00 sati u sjedištu izbornog povjerenstva sa svih zapisnika ZPGL utvrđuje ukupan broj zaprimljenih setova glasačkih listića sa biračkih mjesta i taj broj upisuje u obrazac brojnog stanja.

Članak 24e.

(Glasovanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani)

- (1) Glasovanje birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika provodi se kombinirano na način i po

proceduri glasanja za birače koji glasuju putem mobilnog tima i birača koji glasuju nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićem, osim u dijelu kojim je drugačije propisano odredbama ovog članka i čl. 24a, 24b, 24c. i 24d. ovog Pravilnika.

- (2) Glasovanje iz stavka (1) ovog članka se različito provodi u slučajevima:
 - a) birača koji je pozitivan na COVID-19 i koji se sukladno s aktom nadležnog tijela nalazi se u izolaciji u svom domu ili je hospitalizovan i
 - b) birača koji je na temelju akta nadležnog tijela u izolaciji u svom domu, a za kojeg medicinskim nalazom nije utvrđeno da je pozitivan na COVID-19.
- (3) Birač iz stavka (2) točka a) ovog članka glasuje isključivo putem druge osobe, koju proceduru odobrava predsjednik mobilnog tima.
- (4) Birač iz stavka (2) točka b) ovog članka glasuje osobno, osim u slučaju iz članka 21. ovog Pravilnika, kada na zahtjev birača predsjednik posebnog mobilnog tima odobrava glasovanje putem druge osobe.
- (5) Posebni mobilni tim iz članka 24a. stavak (5) ovog Pravilnika tijekom svoga rada ne ulazi u kuću ili stan birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, osim u ustanove ukoliko odlukom nadležnog tijela ulaz u tu ustanovu nije zabranjen, te obvezno održava propisanu distancu.
- (6) Sukladno ovom članku, birač iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, osobno, odnosno putem druge osobe koju izabere, prigodom primitka glasačkog materijala, svojom olovkom plave boje, vrši potpisivanje u poseban izvadak iz članka 24c. ovog Pravilnika i obavlja glasovanje sukladno ovom članku, osobno, odnosno putem druge osobe.

Članak 24f.

(Postupanje sa glasačkim materijalom)

- (1) Nakon što izvrši sve propisane zadatke posebni mobilni tim iz članka 24a. stavak (5) ovog Pravilnika, pakira glasački materijal, izvotke i zapisnike ZPGL sukladno članku 58. ovog Pravilnika i prema shemi pakiranja koja je sastavni dio ovoga Pravilnika na svim vrećama ispisuje naziv i kod osnovne izborne jedinice i tekst: "Birači COVID-19" koja se sa posebnim izvotkom iz članka 24c. ovog Pravilnika i ostalim izbornim materijalom dostavlja u izorno povjerenstvo.
- (2) Glasački materijal upakiran na način iz stavka (1) ovog članka se odlaže na posebno odvojeno mjesto u skladištu izbornog povjerenstva, gdje se vrši dezinfekcija istog, a nakon čega sukladno s planom transporta izbornog materijala, dostavlja u Glavni centar za brojanje.
- (3) Ravnatelj Glavnog centra za brojanje propisuje proceduru postupanja sa materijalima iz stavka (1) ovog članka sukladno s odredbama Instrukcije o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19."

Članak 2.

U članku 75. iza stavka (9) dodaju se novi stavci (10) i (11) koji glase:

"(10) U Gradu Mostaru birački odbor pakira glasačke listiće za razinu Gradska izborna jedinica-199 u jednu tamno plavu zaštitnu vreću, a glasačke listiće za razinu svoje izborne jedinice gradskog područja (151, 152, 153, 154, 155 ili 156) u drugu svijetlo plavu zaštitnu vreću, na način propisan u stavku (4) ovog članka. Preostali

izborni materijal birački odbor pakira na način propisan u stavcima (5), (6), (7) i (8) ovog članka.

- (11) Birački odbor je dužan da na zaštitne tamno plave vreće, pored upisanog broja biračkog mjesta, upiše markerom KOD-199, odnosno KOD svoje izborne jedinice gradskog područja (151-156) glasačkih listića koji su upakirani u svijetlo plavu vreću."

Dosadašnji stavci (10) i (11) postaju stavci (12) i (13).

Članak 3.

U članku 91. dodaje se nova točka f) koja glasi:

"f) Obrazac za brojno stanje Posebnog mobilnog tima,"

Dosadašnje točke f), g), h), i), j), k) i l) postaju točke g), h), i), j), k), l) i m).

U točki i) koja je ovim izmjenama postala točka j) iza riječi "timove" dodaju se riječi **"i za Posebni mobilni tim,"**.

Iza točke l) koja je ovim izmjenama postala točka m) dodaje se nova točka n) koja glasi:

"n) Zapisnik o primopredaji glasačkih listića (ZPGL)."

Članak 4.

(Stupanje na snagu i objava u službenim glasilima)

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba.

Broj 05-1-02-2-958-1/20

24. rujna 2020. godine
Sarajevo

Predsjednik
Željko Bakalar, v. r.

BS

COVID-19

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE
POSEBAN MOBILNI TIM

CRVENA	PREDSJEDNIK BO
ZELENA	PREDSJEDNIK OIK-a/ OIP-a
PLAVA	CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA/ SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH
ORIGINAL	CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA/ SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (MOBILNI TIM)	Naziv i šifra općne/zborne jedinice:	Broj mobilnog tima:	BSM
---	--------------------------------------	---------------------	-----

[illegible]

	Peccat 1	Peccat 2	Peccat 3	Peccat 4
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				
74				
75				
76				
77				
78				
79				
80				
81				
82				
83				
84				
85				
86				
87				
88				
89				
90				
91				
92				
93				
94				
95				
96				
97				
98				
99				
100				

[illegible]

Senjski broj plastičnog pečata	_____	_____	_____	_____	_____
--------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------

PREDSEDNIK	IME (ŠTAMPANJE/TKANJE SLOVIMA)	POTIS
ČLAN 1		
ČLAN 2		

ZPGL

Izorno povjerenstvo

(kod, naziv i pečat izbornog povjerenstva)

Zapisnik o primopredaji glasačkih listića
Procedura COVID-19

Biračko mjesto (BROJ)

Broj izuzetih setova glasačkih listića

Ime i prezime predsjednika BO

Potpis

POSEBNI MOBILNI TIM (BROJ)

Ime i prezime predsjednika

Potpis

U vezi člana 10. stav (2) Instrukcije o postupanju organa za provođenja izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19 („Službeni glasnik BiH“ broj 41/20) predsjednik Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine dostavlja

O b a v i j e s t
o postupanju sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima

(1) Ovim aktom se obaviještavaju predsjednici biračkih odbora i predsjednici osnovnih izbornih jedinica o načinu postupanja predsjednika biračkog odbora i predsjednika izborne komisije osnovne izborne jedinice sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima koje zadužuju u skladu sa članom 4 stav (2), odnosno članom 9. Instrukcije o postupanju organa za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19 („Službeni glasnik BiH“ broj 41/20).

(2) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice je dužan, da materijalno-tehnička sredstva, prije dana održavanja Lokalnih izbora 2020. godine, rasporedi po biračkim mjestima i zaduži predsjednike biračkih odbora uz sačinjavanje zapisnika o primopredaji, obrazac ZOMTS. Jedan paket materijalno-tehničkih sredstava zadužuje izborna komisija osnovne izborne jedinice.

(3) Predsjednik biračkog odbora neiskorištena materijalno-tehnička sredstva, nakon prebrojavanja glasačkih listića, u roku od 48 sati vraća predsjedniku izborne komisije osnovne izborne jedinice uz sačinjavanje zapisnika, obrazac ZPOVNS Prilog 1. ove Obavijesti.

(4) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice neiskorištena materijalno-tehnička sredstva, koja su vraćena sa biračkih mjesta, odnosno koja nisu iskorištena u osnovnoj izornoj jedinici, vraća gradu/općini ili drugom organu uprave ili donatoru materijalno-tehničkih sredstava, odnosno postupa po instrukciji toga tijela, koje je izvršilo nabavku materijalno-tehničkih sredstava, odnosno osiguralo finansijska sredstva za ovu namjenu.

(5) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice je dužan sačiniti izvještaj o iskorištenim i neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima na svim biračkim mjestima odnosno u osnovnoj izornoj jedinici, koji dostavlja Centralnoj izornoj komisiji Bosne i Hercegovine u roku od 10 dana od dana utvrđivanja rezultata glasanja na biračkom mjestu, odnosno u osnovnoj izornoj jedinici.

Broj: 07-1-02-2-573-11/20
Sarajevo, 19.10.2020. godine

LITERATURA:

1. Instrukcija o postupanju tijela za provođenje izbora na iubodni dan u uvjetima epidemije Covid 19, („Službeni glasnik BIH, broj: 41/20)
2. Pravilnik o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BIH“, broj: 25/20, 38/20 i 63/20)
3. Zakon o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, broj 97/16 i 36/19)
4. Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/16 i 51/09)
5. Statut Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 2/10)
6. Izborni zakon BiH, („Službeni glasnik BiH“ broj: 7/02, 9/02, 20/02 , 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13; 31/16, 41/20).
7. Obavijest o postupanju sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima

